

Bölüm 14

İNFERTİLİTEDE PSİKİYATRİK YAKLAŞIM

Emine Füsun AKYÜZ ÇİM¹
Numan ÇİM²

İnfertilite, en az bir yıl boyunca herhangi bir kontraseptif yöntem kullanmaksızın, düzenli cinsel ilişkiye rağmen gebeliğin oluşmaması veya oluşan gebeliğin sağlıklı bir doğum ile tamamlanamaması durumu olarak tanımlanmaktadır (1,2). Dünyada, yaklaşık olarak her on çiftten biri infertilite ile ilgili sorun yaşamaktadır (3). Ülkemizde yapılan bir araştırmaya göre çocuğu olmamış ve olmayacak 15-44 yaş arası evli kadın oranı 2008 de %3,9 iken 2013 de 11,2 olarak saptanmıştır (4).

Her ne kadar infertilite kültürel mitler eşliğinde, kadın kimliğini ön plana çıkarsa da, Türkiye’de yürütülmüş bir çalışmada kadından kaynaklanan infertilite oranı %27, erkekten kaynaklı infertilite oranı %25, çiftten kaynaklanan oran %13, açıklanamayan infertilite oranı ise %35 olarak belirtilmiştir (5).

İNFERTİLİTEYE TARİHSEL BAKIŞ

Çocuk sahibi olmak aile kurumunun en temel amaçlarından olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak, çiftler için çocuk sahibi olmak biyolojik olduğu kadar psikolojik, sosyal ve kültürel bir gereksinim haline gelmektedir (6).

İnfertilite, Antik Mısır papirüslerinde ilk kez tanımlanan ve günümüze gelene kadar farklı bakış açıları ile değerlendirilen bir durumdur (7). Eski Yunan’da infertil kadının aşağılık olduğu düşünülürken, Hipokrat ile birlikte infertilitenin bir hastalık olduğu anlaşılmıştır. Her ne kadar tarihsel dönüşüm, sürecin patolojik bir tablo olduğuna kanaat oluştursa da, halen infertilite kişiyi değersizleştiren ve damgalayan bir durumdur (8).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Demiroğlu Bilim Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD. İstanbul, drfusunakyuz@hotmail.com

² Doç. Dr., Kadın Hastalıkları ve Doğum, İstanbul, numancim@yahoo.com

bilinen infertilite psikolojik danışmanlığı, infertilite tedavisinin her aşamasında bulunmalıdır.

Anahtar kelimeler; İnfertilite, ruh sağlığı, danışmanlık.

REFERANSLAR

1. Lykeridou K, Gourounti K, Deltsidou A, et al. The impact of infertility diagnosis on psychological status of women undergoing fertility treatment. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 2009;27(3), 223-237.
2. Speroff L, Glass RH, Kase NG. 1994. *Clinical gynecologic endocrinology and infertility* .5th Ed. Baltimore: Williams & Wilkins.
3. Sezgin H, Hocaoglu Ç. Psychiatric aspects of infertility, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. *Current Approaches in Psychiatry*, 2014; 6(2):165-185.
4. Seymenler S, Siyez MG. Infertility Counseling. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry* 2018; 10(2):186-197.
5. Altıntop İ, Kesgin B. İnfertilite tedavisi gören çiftlerin kaygı, psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile başa çıkma stratejileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2018;11(55): 1-14.
6. Mosher WD, Pratt WF. Fecundity and infertility in the United States: incidence and trends. *Fertil Steril* 1991; 56:192-193.
7. Morice P, Josset P, Dubuisson JB. History of sterility in ancient times. *Contracept Fertil Sex*. 1995; 23:423-427.
8. Oğuz HD. 2004. İnfertilite tedavisi gören kadınlarda infertilitenin ruh sağlığına, evlilik ilişkileri ve cinsel yaşama etkileri (Uzmanlık tezi). İstanbul, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi.
9. Yanikkerem E, Kavlak O, Sevil Ü. İnfertil çiftlerin yaşadıkları sorunlar ve hemşirelik yaklaşımı. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008;11(4):112-21.
10. Keskin G, Gümüş BA. İnfertilite: Umutsuzluk perspektifinden bir inceleme. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi* 2014;5(1):9-16.
11. Yeşiltepe Oskay U , Kızılkaya Beji N, Serdaroğlu, H. The issue of infertility and sexual function in Turkish women. *Sexuality & Disability*, 2010;28, 71-79.
12. Koçak DY, Büyükkayacı Duman N. İnfertilitenin Psikolojik Etkileri ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Türkiye Klinikleri J Obstet Womens Health Dis Nurs-Special Topics* 2016;2(3).
13. Boivin J, Gameiro S. Evolution of psychology and counseling in infertility. *Fertil Steril*. 2015;104:251-9.
14. Belonoschkin B. Psychosomatic factors and mat-rimonial infertility. *International Journal of Fertility*, 1962;7, 29-36.
15. Edelman RJ, Connolly KJ. Psychological aspects of infertility. *British Journal of Medical Psychology*, 1986;59: 209-219.
16. Menning BE. The emotional needs of infertile couples. *Fertil Steril*. 1980;34:313-9.
17. Boivin J. Is there too much emphasis on psychosocial counselling for infertile patients? *J Assist Reprod Genet*. 1997;14:184-6.
18. Harris DL, Daniluk JC. The experience of spontaneous pregnancy loss in infertile women who have conceived with the assistance of medical intervention. *Hum Reprod*, 2010;25:714-720.
19. Gibson DM. The relationship of infertility and death: using the relational/cultural model of counseling in making meaning. *The Humanistic Psychologist*, 2007;35:275-289.
20. Oltuoğlu H, Günay U, Aylaz R. İnfertil çiftlerin duygu durumları: Niteliksel bir çalışma. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2014;23(2):92-8.3.
21. Bekaroğlu E. İnfertilite tedavisinin psikolojik etkileri ve tedavi sürecindeki psikolojik müdahaleler *Klinik Psikoloji Dergisi* . 2018;2(3), 153-159
22. Cooper Hilbert B. 1998. *Infertility and involuntary childlessness*. New York: W. W. Norton & Company.

23. Watkins KJ, Baldo TD. The infertility experience: biopsychosocial effects and suggestions for counselors. *Journal of Counseling and Development*, 2004;82, 394-402.
24. Norré J, Wischmann T. The position of the fertility counsellor in a fertility team: a critical appraisal. *Hum Fertil*, 2011;14:154-159.
25. Van den Broeck U, Emery M, Wischmann T, et al. Counselling in infertility: individual, couple and group interventions. *Patient Educ Couns*, 2010;81:422–428.
26. Klonoff-Cohen H, Chu E, Natarajan L, et al. Prospective study of stress among women undergoing in vitro fertilization or gamete intrafallopian transfer. *Fertil Steril* 2001; 76:675–687.
27. Verhaak CM, Lintsen AME, Evers AWM, et al. Who is at risk of emotional problems and how do you know? screening of women going for IVF treatment. *Hum Reprod*, 2010;25:1234–1240.
28. Terzioğlu F. Investigation into effectiveness of counseling on assisted reproductive techniques in Turkey. *J Psychosom Obstet Gynaecol*, 2001; 22:133–141.